

ANALYSE BW 1:255 LID 1 EN LID 4

NB. Voor 'hij' kan ook 'zij' gelezen worden.

De kinderrechter kan een minderjarige onder toezicht stellen indien deze ernstig in zijn ontwikkeling wordt bedreigd. De formulering "ernstig in de ontwikkeling bedreigd" is als onderdeel van het wetsartikel een juridisch, pedagogisch, medisch en psychologisch, inhoudsloos begrip. Een beslissing tot onder toezicht stelling is op grond van alleen de formulering als zodanig juridisch en pedagogisch onverantwoord.

Een ernstige bedreiging van de ontwikkeling dient daarom een professionele invulling te krijgen in de vorm van een **diagnose**. Immers, niet alleen de bedreiging dient scherp en concreet in de beschikking te worden opgenomen (**BW 1:255 lid 4**), maar ook dient vastgesteld te worden welke schade aan welk (welke) ontwikkelingsdomein(en) is aangebracht. Alleen op basis van de bedreigingen is de formulering "ernstig in de ontwikkeling bedreigd" een lege huls.

De ontwikkeling van een minderjarige kent al naar gelang de leeftijdsfase een veelheid aan ontwikkelingsdomeinen:

- persoonlijkheidsontwikkeling,
- psychische ontwikkeling,
- sociale ontwikkeling,
- motorische ontwikkeling,
- identiteitsontwikkeling
- sociaal-emotionele ontwikkeling,
- psycho-sociale ontwikkeling,
- gewetensontwikkeling
- ontwikkeling van waarden en normen
- zelfstandigheidsontwikkeling,
- spraak- en taalontwikkeling,
- gezondheidsontwikkeling,
- fysieke ontwikkeling,
- cognitieve ontwikkeling,
- sociale interactie ontwikkeling
- enz.....

Wat is een diagnose? Een diagnose wordt gesteld vanuit twee invalshoeken*: de beschrijvende en de structuurdiagnose. In de beschrijvende diagnose wordt de schade aan het ontwikkelingsdomein beschreven, de symptomen, de ernst, de duur, de ontwikkeling, de gevolgen en de mogelijke prognose.

Bij een structuurdiagnose worden de factoren beschreven die de minderjarige kwetsbaar maken, factoren die de schade uitlokken, onderhouden of versterken. In wezen zijn dat dan de bedreigingen. Een professionele diagnose bevat derhalve beide elementen, aangeduid met de term **integrale diagnose**.

Het is daarom pedagogisch volstrekt onaanvaardbaar dat in raadsrapporten, verlengingsverzoeken (ots/uhp) en beschikkingen de vereiste beschrijvende diagnose structureel ontbreekt.

Diagnoses mogen uitsluitend worden gesteld door daartoe gekwalificeerde en erkende professionals. Gelet op de genoemde ontwikkelingsvormen komen daarvoor primair een arts/specialist, een (ortho) pedagoog, een gz-psycholoog (kinder/jeugd specialisatie) of een kinderpsychiater, in aanmerking. Te allen tijd in direct contact met de cliënt. Medewerkers van de Raad voor de Kinderbescherming, Veilig thuis en de gecertificeerde instelling met een mbo of hbo niveau zijn niet bevoegd tot het stellen van een diagnose en dat geldt onverkort voor kinderrechters.

Een professioneel tot stand gekomen diagnose is dus een conditio sine qua non voor een verantwoord besluit over een ondertoezichtstelling (ots) of machtiging uithuisplaatsing. (uhp)

In de Jeugdwet is die belangrijke en kind beschermende voorwaarde niet opgenomen in relatie tot een beslissing ondertoezichtstelling en machtiging uithuisplaatsing. Terwijl deze voorwaarde wel expliciet is opgenomen in relatie tot het verlenen van een machtiging door de kinderrechter om een jeugdige in een gesloten accommodatie te doen opnemen en te doen verblijven. Jeugdwet **artikel 6.1.2 lid 6** luidt: *“Het verzoek behoeft de instemming van een gekwalificeerde gedragswetenschapper die de jeugdige met het oog daarop **kort tevoren** heeft **onderzocht**.”*

Gelet hierop zou ook een beslissing tot een ots of uhp te allen tijde gebaseerd moeten zijn op een integrale diagnose die door een gekwalificeerde gedragswetenschapper is gesteld en in een rapportage is vastgelegd.

Het voorgaande impliceert dat gedragswetenschappers of medici die geen rechtstreeks onderzoek aan een cliënt hebben gedaan zich dienen te onthouden van een diagnose aangaande deze cliënt. Dit houdt in dat bijvoorbeeld een raadsmedewerker, jeugdzorgwerker of een AMHK medewerker of een kinderrechter het gebruik van de aanduiding “ernstige bedreiging van de ontwikkeling” dienen te vermijden, ook als in dat proces een medicus of gedragswetenschapper is **geraadpleegd**. Er wordt dan immers niet voldaan aan het vereiste dat een diagnose uitsluitend gesteld mag worden na **onderzoek** van de professional zelf in direct contact met de cliënt. De betreffende beroeps- en gedragscodes sluiten op deze stelling aan.

Met een professionele rapportage over welke bedreiging een rol speelt en welke schade in welke ontwikkelingsdomein is vastgesteld, hoe dat is vastgesteld en door welke erkende professional, kan de kinderrechter in zijn beschikking ook daadwerkelijk gestalte geven aan het wettelijk vereiste, **BW 1:255 lid 1 en lid 4**.

Met de implementatie van bovenstaande uitgangspunten wordt een halt toegeroepen aan de huidige onacceptabele en onverantwoordelijke praktijk van kinderrechters en mbo/hbo medewerkers van AMHK, GI en de Raad voor de Kinderbescherming om uitsluitend met de structurele diagnose “ernstige bedreiging van de ontwikkeling van de minderjarige” te adviseren en besluiten te nemen over een ingrijpende kinderbeschermingsmaatregel zoals een ots en uhp.

Maar ook nu al kan de kinderrechter de kwaliteit van zijn besluit positief beïnvloeden door zich te onthouden van subjectieve inhoudelijke medisch en/of gedragswetenschappelijk getinte opvattingen en door zijn toetsende taak serieus te nemen.

Hij dient met name te waarborgen dat het oordeel “ernstige bedreiging van de ontwikkeling van de minderjarige” in de beschikkingen echte inhoud krijgt op basis van het vereiste van de aanwezigheid van een professionele diagnose in de vorm van een **integrale diagnose** door een gekwalificeerde (gedrags)wetenschapper en een door hem opgestelde rapportage. Als een professionele diagnose in de aangevoerde informatie ontbreekt kan hij het verzoek of advies simpelweg afwijzen op basis van Jeugdwet **artikel 3.3**.

De formulering “**kan**” een minderjarige onder toezicht stellen, verschaft hem in dezen mede de nodige extra ruimte. In tegenstelling tot de huidige praktijk heeft hij de wet dan **we**/ aan zijn kant.

Het is dus de hoogste tijd om **artikel 6.1.2 lid 6** van de Jeugdwet eveneens van toepassing te verklaren op beslissingen inzake ondertoezichtstelling en machtiging uithuisplaatsing, inclusief de uitbreiding met de inzet van medische expertise.

De wetgever is nu aan zet!!

Drs. H.(Harry) Berndsén,

gedragswetenschappelijk en juridisch adviseur.

Stichting Onafhankelijk Dossieronderzoek Jeugdzorgketen.

www.sodj.nl

1 oktober 2021